

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Eendrödi Béla
Cím: Lorum, bridge, bakkasztal

Forrás: Nemzeti Újság

Bm

1925. 1. 11.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Olda)

Osztályozás

Tárgy

795.4

Hely

Idő

"1925"

Személy

Lorum, bridge, bakkasztal

Miért nem való asszonykézbe az ürdög bibliája

Szelid és onyhe lámpafény mellett, vacsora után, a hosszú téli estéken de sokszor láttam lorum és preferance mellett ülni a családot. Az öreg ur hosszuszárú meggyfa-szípkából szívta szivarját, fején kaekiásan félrecsapott házispaka. Az asztalfőn ült a nagymama, fekete-sipkés főkötővel lesimitott ősz haján, szemben vele a lánya, nagy izgatottsággal lesve a kártyajárás szeszélyes játékát. Mindnyájunk előtt az asztalon kis barna ikautyákban csillámló ezüst és arany játék-pénzek heverték, ezekkel fizettük ki a rettenő differenciákat. Olyan édes, kedélyes, szép téli estek voltak ezek, kártya mellett, ártatlan örömmel, derült és boldog esték, de kár, hogy a zord évek minden emléket behavaznak. Az irgalmatlan sebességgel növekvő hótakaró egyre magusodik, nemsokára már ki sem látszik belőle semmi. A lorum mellől is elszóltgatta rondre a játékosokat a halál, az abécé-író nemsokára már teljesen egyedül rakhatja magányos téli estéin a — páciencet.

Vagy emlékezem másra, egy dunántúli szép, uri birtok fatusi kastélyára s a legszebbik szobában Lujza mamára, a hófehér haju öreg asszonyra, akit napközben mi gyerekek alig láttunk, csak este, de akkor meg alig szólt hozzánk, mert ugyszólván teljes figyelmét lekötötte a — whist. Szép fehérhaju öregasszonyok — gyermekkori barátnői mind — játszották vele ezt az akkor még nagyon szép és állítólag nagyon nehéz és nagyon finom kártyajátékot. A játék maga, leginkább a

bridge-re emlékeztet, ha ma visszagondolok rá négyen játszották s azt mondták róla a fehérhaju öreg asszonyok, hogy ifjúságukban még nagyon divatos volt ez a játék. Már ők is főként tradicióból játszották a whistet, ami ma már egészen kiment a divatból. Minden forduló után nagy megbeszéléseket tartottak, hogy és mint kellett volna jobban játszani, értekeztek, vitakoztak és a Lujza mama szava volt a döntő abban a kis négyes társágban, amelyik ott whistezett vacsora után a szalon sarkába beékelte négyyszögű posztós asztalka mellett. Halkszavu és finom néni voltak mind, elmúltak az édes, szép gyermekkorral együtt.

Mit meséljek még? Kártya mellett de sokat mulattam egyik nagynénémel, aki délutánon keresztül fáradhatatlan kedvvel ott ült a betegágyam mellett és királyost, máriást, fekete Pétert játszott velem. Kanyaróban feküdtem akkor hetekig és rettentően csaltam a kártyajáték folyamán, hogy mindig én nyerjek. Az ártatlan lélek hagyta magát rekormoztatni és boldogan vesztette a fényes aranykrajcárokat, csakhogy én boldog legyek. Csak a régi nagynénik tudták azt megeselekedni, hogy kizárólag akkor voltak boldogok, ha az unokaöccsük boldog volt.

Aztán megint lorum mellett láttam hölgyeket, később meg láttam az első bridget életemben, nahát ez utóbbi végtelenül unalmas volt. A rondes polgárasszonyok lorumoznak, a kedélyesek, a vidámak, a bohémek ugyancsak lo-

rumoznak, mindenféle vidám és kedves figurával tarkítva a játékot. A színésznők is lorumoznak. A gentryasszonyok közül sokan bridgeznek, legtöbben egyáltalában nem kártyáznak. Bridgeznek azok, akiknek a nehezebb, fejtörőbb játék örömet okoz, ezek a tisztelőtreméltő bridgezők. De vannak aztán ál-bridgezők, azok, akik csak azért bridgeznek, hogy előkelőknek tűnjenek fel. A smokkók bridgeznek legfőképp, halálos unalommal de kis alapon mert már az unalommal is torkig vannak. Ha vesztenének is még hozzá — az már sok lenne. Az „előkelő” lipótvárosi hölgyek nagyrésze is bridgezik. Ők már magasba játszanak, mert ha már meghozzák azt az áldozatot, hogy az előkelőség kedvéért bridget játszanak, akkor a hozott áldozatnak legalább a nyeresi lehetőség legyen kelő ellenértéke. Különös tiszteletben részesül közöttük az, aki számolni tud.

Azt mondják, hogy az emberek igazi éniéjtívás, vadászat, vagy kártya közben lehet megfigyelni. Mintán hölgyeknél vadászatról mégis ritkábban lehet szó, ellenben kártya közben egy bizonyos rétegüket számtalan alkalommal megfigyelhettük, mindenekelőtt mint alaptételt kell megállapítanunk, hogy a nő egyáltalán nem rokonszenves, ha kártyázik. Ezt az alapigazságot kiegészíthetjük egy másik igazsággal: minden rokonszenves nő ellenszenves lesz, ha kártyázik. Eme igazságok megállapításánál a kártyázás alatt a hazardjátékokat értjük. Főképp a bakkot és a chemint. Sajnos, az utóbbi időben — különösen a Balaton-menti különböző furcsa kaszinókban — alkalmunk volt alaposan megfigyelni mindent és innen tudjuk, hogy például a szelid,

szőke hölgy pénzével együtt: önuralmát is elveszté, a szenvedélyes: legszívesebben a tizkőrmérből lekaphná a nyerő bankkár, a hazugságra hajlamos: úgy hazudik, mint a vízfolyás, a kártyaasztaloál. Hölgyi mivoltából teljesen kivetkőzve, a kártyázó nő még a legelősebb udvariasságot sem követeli férfi kártyapartnerektől. Épp úgy izzad, lökdösődik, égaskodik és veszekedik az asztalokat körülözönlő pointeurek tömegében, akárcsak maguk a férfiak. Ezeknél a *pointeuse*-öknél rettenetesebb hölgyfigura nincs. Szerencse, hogy ezt a hölgyfigurát a mi közönségünknek s a mi közönségünk asszonyainak nincs alkalmuk ismerni. Az abécé-író is csak elrettentő példaadás szempontjából ír róluk, hogy megállapítsa, milyennek nem szabad lenni a hölgyjátékosnak, ha már odaült a kártyaasztalhoz.

A *pointeuse* hat vállon nyul keresztül és egy esomó embert megmoleisztál, míg végre elhelyezi a tétjét. Akkor aztán többé le nem veszi a tekintetét a zsetonjáról. Ha veszít, azt mondja:

— Jaji!

Ha nyer, legázol mindenkit, izgatottan, még kifizetés előtt visszaköveteli a tétet és reszket, valjon addigra, mire hozzá elérkeznek, nem fogy-e el a bank?

Rettentő dolgokra képes egy hölgyjátékos és nem lehet behunyni a szemünket ezek előtt a hibák előtt. A földre esett zsetonra képes rálépni, hogy meg ne találják, aztán egy óvatlan pillanatban felemeli később a földről. Órákig képes vándorolni a chemin-asztal körül, minden bankárnak beadva pár ezer keronát, de ugyanakkor nyugodt lélekkel akár játszik is a bank ellen, bár abban érdekelve van. Képes más tétjét elvinni, képes sirva

fakadni, ha sokat veszít, képes kegyetlen lenni, ha érdeke úgy kívánja. A zsetonokat, amiket nyer, azonnal elrejtí vagy beváltja. Nyer nyelomilliót és sirva panaszkolja el, hogy egész este veszít. Miért teszi ezt? senki sem tudja. A kártyás nő csak nyerni szeret és csak nyerni akar. Amellett pedig rottentó hazard tud lenni, többet es jobban kockáztat meg, ha „andung”-ja van, mint akármelyik férőjátékos. Amellett egészen felelőtlenül uralkodik a kártyasztalnán. Mi történhetik? Legfeljebb nem játszhatik többé. Csalni, azt pedig a legnagyobbban cselekezi, mosolyogva csal, azt hiszi, jól áll neki. Pedig dehogyan is. A kölcsönkérés még kevésbé.

Egyszer egy közismert „előkelő” helyen minden héten egyszer kártya-est volt. Nagyon sokan jöttek el mindig, mert remek és csábító buffet volt. A játék meglehetősen magasba ment és ha a háziasszony már sohat veszített, beültette a két lányát is a játékba, finanszírozta őket és azt mondta:

— Nyerjétek a mamának.

A játékosok, a többi partner nem is jött rá egyhamar, hogy hiszen itt mindenféleképpen nagyon bajos lenne boldogulni. Ha nyer a háziasszony, akkor ugyanis nyer, ha veszít, akkor jönnek a segédesapatok s egy forduló alatt háromszor ad bankot, mert a két leánya is neki játszik. Az egyik bank a három közül feltétlenül beüt. S ha másra nem is jó, legalább visszahozza a másik kettő veszteségét s így kiegyensúlyozza az anyagi helyzetet. Mindent, részben a gazdag buffet miatt, részben udvariasságból, nehezen vették észre a többiek, de egyszer aztán kezdett egy kicsit sokba kerülni az észrenemzés. Erre aztán megszűnt a játék.

Sajnos, ma már nagyon sokan vannak a hölgyjátékosok és kezd vidéken is nagyon hódítani a kártya, pedig a vidéken eddig inkább az urak forgatták csak az ördög bibliáját. Mi az oka, hogy a jó és becsületes magyar vidéken is pusztít ez a szenvedély? Valószínűleg a nyári tapasztalatok, az a sok nyíltan és titokban engedélyezett játéklub a Balaton körül, vagy egy-egy külföldi utazás, mikor is muszáj beletekinteni a játékkaszinóba. Legvégül a fővárosi példa is sokat rontott a vidéken. Mert, hogy Budapesten milyen hallatlan arányu kártyázás folyik, úgy a férfiak, mint a nők között, erről azoknak a kedves fiatal és nem egészen fiatal asszonyoknak (egészen nem fiatal asszonyok egyáltalában nincsenek), akiknek gyerekkel és konyhával is szokásuk törődni, halovány fogalmuk sincs. Este hattól reggel háromig több ember kártyázik Pesten, mint amennyi vacsorázik és alszik. Azok a klubok, melyek közül állandóan leterít egyet-egyet a belügymi-

niszter, mind te'e vannak nő-vendégekkel. igaz, hogy — hála a sorsnak — az igazán ur publikum messze elkerüli ezeket a helyeket. De bizony nyáron egy-egy alkalommal Olaszországban, vagy télen a Riviérán már érdemes

lenne névsort összeállítani a hölgyjátékosokról. Viszont az is igaz, hogy a fentebbi fotografiát nem ezekről felvételztük.

Érdekes, hogy a bajt egy másik kórral lehet legjobban gyógyítani: megérkezett a Ma-Yong s azóta megfogyatkozott a kártyázó nők száma.

A szelek, virágok, sárkányok és kőrök kíséretkockáit napról-napra többen rakosgatják, to'ogatják, komplikált és gusztyos kis játék a Ma-Yong s aki játéssa: eküszik rá. Elegáns,

finom, változatos és szórakoztató, — kis partel- lit költöttek máris a pesti kereskedők a játékot rejtő mahagoni dobozkára: *A nők kedvence.*

Csak aztán hamarosan el ne sodorja a divat szeszélye, mert akkor épp oly gyorsan fog kicsúszni a hölgyek gráciájából, mint amilyen gyorsan megszerettette magát és gyöngéden kiemelte kezükből a pubokat, a dámákat, akik ugy szeretik kíséretelni a — slábert.

Endrődi Béla